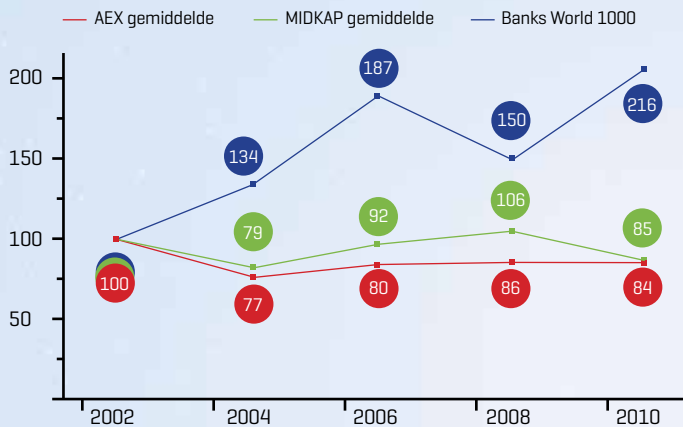

Vallstein Benchmark toont groei bankensector

AEX- en Midkap-bedrijven

Bron: Vallstein

houden bankkosten gemiddeld binnen de perken

Sinds 2000 houdt Vallstein een eigen benchmark bij, waarmee de omvang van de financiële sector in beeld gebracht wordt.

Vallstein vergelijkt in deze index de jaarlijkse bruto opbrengsten van de duizend grootste banken van de wereld met de ontwikkeling van het wereldwijde bruto nationaal product. Aan bovenstaande grafiek is duidelijk te zien dat de banksector de laatste tien jaar harder is gegroeid dan de gemiddelde 'Wallet' van de bedrijven in

de AEX en de Midkap. De sterk gestegen Vallstein-index voor de banksector sinds 2002 bevestigt de veronderstelling dat sommige activiteiten in deze sector opgezwollen zijn tot ver boven de optimale omvang. Het feit dat de Vallstein Benchmark voor de (niet-financiële) bedrijven in de AEX-index en de Midkap-index gemiddeld tamelijk stabiel gebleven is, geeft aan dat deze bedrijven daar niet verantwoordelijk voor zijn. De oorzaak ligt voor een belangrijk deel binnen de financiële sector zelf.

40 procent van de AEX uit. Daar is nu weinig meer van over.

DE VRAAG

De bankensector heeft dus enorm kunnen groeien dankzij soepelere wetgeving. Blijft over de vraag wat de groei heeft veroorzaakt. Was er ineens zoveel meer behoefte aan de diensten van banken?

Voor Nederland gaat dat in ieder geval niet op. De buitenproportionele stijging is niet veroorzaakt doordat het bedrijfsleven in verhouding tot de economische activiteit veel meer is gaan lenen, of veel meer geld is gaan wisselen. Ook is het betalingsverkeer niet toegenomen. De verhouding tussen de bancaire behoeften en de omvang van de ondernemingen is niet veranderd.

Vallstein meet dit in 'Wallet-productvolume'. De Wallet [portemonnee] is het bedrag dat bedrijven uitgeven aan bancaire producten. Deze Wallet wordt uitgedrukt in geld: bankproduct maal het tarief. De Wallet daalt juist zelfs van jaar op jaar als fi-

nanciële managers hun werk goed doen en het financiële systeem gezond is.

Uit een analyse gemaakt van de cijfers van de ondernemingen in de AEX- en de Midkap-index blijkt dat de omvang van de Wallet gemiddeld niet is gegroeid, hoewel er grote verschillen zijn per bedrijf. Deze verschillen kunnen ook te maken hebben met tijdelijke of uitzonderlijke gebeurtenissen zoals een fusie of overname. Deze Nederlandse ondernemingen vertegenwoordigen natuurlijk maar een fractie van de omzet van de top 1000-banken samen, maar het is een steekproef die representatief zal zijn voor het totaal.

Het antwoord op de vraag waar die enorme groei van de bancaire sector vandaan komt ligt bij de banken zelf. Zij hebben voornamelijk zelf voor de extra omzet gezorgd.

Doordat financieringen op [her]financieringen gestapeld zijn, is de financiële keten verlengd waardoor er door de banken meer aan verdiend kan wor-

den. In producttermen gaat het dan ook over derivaten, waarmee banken en bedrijven zich kunnen indekken tegen of juist kunnen profiteren van bewegingen in rente, valuta of grondstoffenprijzen. Ook Credit Default Swaps en complexe, dure beleggingsproducten zoals de beruchte Mortgage Backed Securities (MBS) en Collateralized debt obligations (CDO) spelen hier een rol. Hugo van Wijk van Vallstein vindt die praktijken "bijna op een Ponzi-scheme" lijken [een fraudeleus piramide-achtige constructie; red.]. "Banken stapelen derivaat op derivaat, boeken omzetgroei in de resultatenrekening en stellen daar meegroeiende cashkosten tegenover, maar van een bijdrage aan economische groei in de reële economie is dan inmiddels geen enkele sprake meer."

Vallstein heeft de marktwaarde van deze rentederivaten afgezet tegen de omzet van de duizend grootste banken wereldwijd. Het levert een onthut-

1/3

In 2008 had de markt voor derivaten de omvang van een derde van de totale wereld-economie.